

Utvikling, endring og andre effekter

- om skoleutvikling gjennom Den kulturelle skolesekken

□ Av Liv Klakegg Dahlin, Høgskolen i Oslo

I Oslo kommune har det siden 2006 blitt gjennomført nærmere 60 prosjekter hvor kunst og kultur har blitt benyttet for å skape endring og utvikling i Osloskolen. Dette har skjedd gjennom prosjektet Skoleutvikling i Den kulturelle skolesekken (Dks), som er startet av Den kulturelle skolesekken i Oslo kommune.

Prosjektet består av 10 – 15 årlige skolebaserte prosjekter, drevet og gjennomført av skolene selv, i samarbeid med en selvvalgt kunstner, og med faglig støtte og veiledning fra Høgskolen i Oslo, avdeling for estetiske fag. Midler fra Den kulturelle skolesekken gir skolene mulighet til selv å bestemme hva slags prosjekt de vil arbeide med og hvilke kunstnere de ønsker å samarbeide med.

Formålet med skoleutviklingsprosjektene bygger på ett av tre overordnede mål for Dks om at denne nasjonale ordningen skal "medvirke til å utvikle en helhetlig innlemmelse av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolen sine læringsmål". Dette er det målet for Den kulturelle skolesekken som har fått minst oppmerksomhet og som det til nå ikke har blitt arbeidet godt nok med. Hensikten er å koble den ordinære aktiviteten og det faglige arbeidet som skjer i skolen, med den kvalitativt gode kunsten som kunstneren kommer med til skolen. Ingvild Digranes skriver på DKS-skoleutviklingsnettstedet at undersøkelser og rapporter om Dks viser at dette er det målet som har fått minst oppmerksomhet og oppfølging. Anne Bamford, forfatter av rapporten The WOW-factor, har uttalt at fraværet av langtidsmøter mellom kunstner og elev er en svakhet ved Dks, og at det er nettopp denne utvekslingen over tid som er mest gunstig for å høste gevinstene av forankringen av kunst og kultur i skolehverdagen.

Skoleutvikling i Dks er en måte å koble den kunstneriske aktiviteten skolen får gjennom Dks-tilbudene opp mot skolens læringsarbeid. Det er også en måte å skape eierskap og forankre Dks i den enkelte skole. Dks-skoleutviklingsprosjektet i Oslo er med dette som bakgrunn organisert med

årlige prosjekter, hvor skolene får tildelt midler basert på årlige prosjektsøknader. For å få midler må skolen oppnevne en egen prosjektgruppe, definere målsettinger for sitt skoleutviklingsprosjekt, og identifisere utviklingsområder de ønsker at kunst- og kulturprosjektet skal fokusere på. Målet er å motivere skoleledelsen og det pedagogiske personalet til å reflektere over muligheter prosjektet gir for utvikling ved egen skole, samt bevisstgjøre dem på hvilken effekt dette kan ha på utviklingsområder de kanskje allerede har tiltak for.

Skoleutvikling i Dks er et prosjekt med likhetstrekk til satsingen Creative partnership i England, som er basert på at alle barn skal tro at de har reelle valgmuligheter i bruk av sine talenter. Programmet bruker kunstnere og profesjonelle innen kreative yrker på områder der skolen møter store utfordringer, og på tvers av alle fag. Creative partnership har en mengde rapporter og undersøkelser som bygger opp under satsningen og som viser hvordan prosjektet har hatt innvirkning på elever, kunstnere/kreative ressurspersoner, lærere, foreldre og skoler.

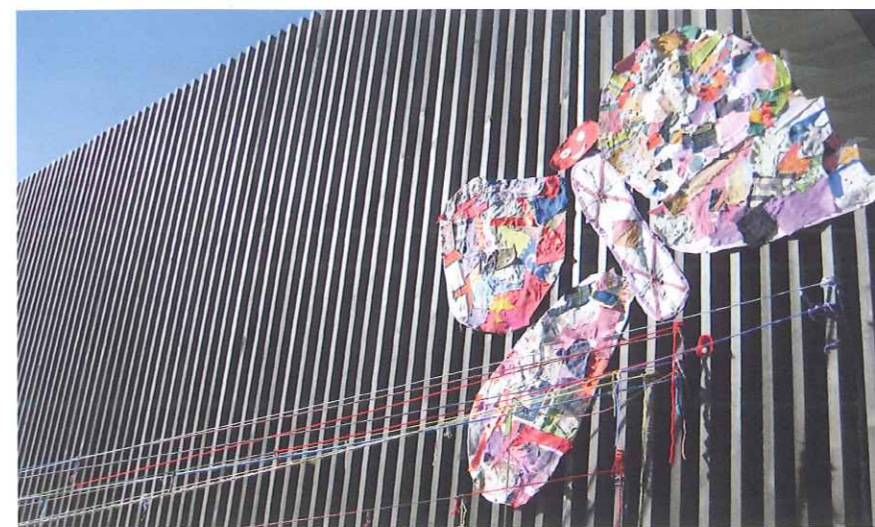
Resultater fra de ulike forskningsrapportene og undersøkelsene som har fulgt programmet siden oppstarten viser svært spennende funn, som f.eks. en rapport fra desember 2008 som viser at unge som har gjennomført aktiviteter i programmet, gjennomsnittlig har bedre karakterer enn lignende barn, som ikke har deltatt i aktiviteter i regi av Creative partnership. Lignende funn var gjort når det gjelder karakternivå i engelsk, matematikk og realfag på ulike nivå. En annen forskningsrapport om elevers deltagelse og tilstedeværelse på skolen viser at satsingen også kan vise til signifikant reduksjon i fravær ved skolen som deltok i prosjektet.

Creative partnership har flere ulike satsinger, men utgangspunktet har vært basert på tildeling av midler til skoler etter søknad til programmet. Skolene står selv ansvarlig for gjennomføring av prosjekter lokalt, men mottar veiledning og hjelp fra Creative partnership med å finne egnede kunstnere og kreative ressurspersoner. I tillegg får skolene hjelp til å oppfylle det spesifikke kravet som må ligge til grunn for en søknad og tilslag om penger. Skoleprosjektene skal ta utgangspunkt i skolens egen "school improvement plan". Dette er i likhet med skoleutviklingsprosjektet i Oslo et uttrykt ønske om å gjennomføre en utviklingsprosess ved egen skole og koble denne til skolens plan og strategiske arbeid.

I de fem årene skoleutviklingsprosjektet har pågått, har målsetting for prosjektene blant andre vært utvikling av positiv skoleidentitet og omdømme i lokalmiljøet, og å styrke samarbeidet mellom hjem og skole. Andre eksempler; antimobbing, utvikling av samarbeid mellom lærere på tvers av trinn, tiltak mot frafall og bruk av varierte læringsmetoder.

I rapportene fra de gjennomførte kunst- og kulturprosjektene skriver skolene at de ser at elever føler mestring og større motivasjon, fordi prosjektene legger opp til varierte læringsmetoder og andre læringsarenaer enn den ordinære undervisningen. I prosjektene blir det stilt store og kanskje helt andre krav til elevene enn det de ellers møter i skolehverdagen.

En fellesnevner i fortellingene fra lærerne i prosjektet er at elevene blomstrer og møter de krav som stilles dem. En annen fellesnevner er at mange av de elevene som tilhører risikogruppen for frafall får en opplevelse av mestring i skolehverdagen og føler motivasjon for å delta i aktiviteter på skolen. Mange av disse elevene fikk større ansvarsoppgaver og møtte strengere krav enn det de fikk til vanlig, og møtte kravene og oppgavene de fikk på en positiv måte. Skolene fremhever også at prosjektet positivt endrer læringsmiljøet, styrker samhold og trivsel, og øker respekten blant elevene.

Kulturfestival Kastellet skole. Ved Kastellet skole involverte prosjektet hele skolen og hadde som målsetting å styrke egen kompetanse i tverrfaglig arbeid og mulighetstenkning.

Fra Kulturfestivalen ved Kastellet skole.

Bildet nedenfor: Portrett. Ved Sørkedalen skole har lokale kunstnere deltatt i prosjektet. Her begynner arbeidet med at elevene selv henter leire fra Sørkedalselva, bearbeider den og lager ulike produkter som de til slutt selger. Prosjektet bygger opp under skolens bruk av lokalmiljø, styrker skolens fokus på uteskole og bruk av naturen i nærområdet. Prosessen har gitt elevene innblikk i at det finnes verdier og utnyttede ressurser i vårt lokalmiljø, og at disse ressursene må forvaltes på en klok måte. (Fra skolens rapport).

Med utgangspunkt i erfaringene fra prosjektet og rapportene fra skolene har Oslo kommune valgt å fortsette å satse på og videreutvikle dette prosjektet i de neste årene. Det vil derfor forhåpentlig komme flere funn og fortellinger i tiden fremover som kan vise hvordan arbeid med kunst og kultur bidrar til varierte læringsmetoder og gode kunstfaglige prosjekter i Osloskolen.

<http://www.dks.osloskolen.no/>
<http://www.creative-partnerships.com/>

Linderud skole har deltatt i skoleutviklingsprosjekter over flere år. Bildet er fra "Linderudfestivalen" 2009.

